

Met een beetje hulp en veel moeite zal mijn jongste dochter Lidewij ieder woord in dit boek weten te ontcijferen, zonder dat ze de inhoud kan begrijpen. De kunstenaar Man Ray zei over de periode in de jaren twintig waarin hij een commerciële studio in Parijs bestierde dat hij het liefst kinderen, dieren en planten fotografeerde, aangezien die nooit klaagden over het resultaat als ze hun portret eenmaal onder ogen kregen. Lidewij zal geen bezwaar maken tegen de manier waarop ik haar beschrijf. Ik kan alleen hopen dat ik haar recht doe met wat ik over haar vertel.

Lidewij werd in 2004 geboren. Mijn vrouw Hester en ik hadden toen al een dochter, Rozemond, die twee jaar ouder is. Ik leerde Hester begin jaren negentig kennen in het studentenhuus in Utrecht waar we allebei woonden. Hester studeerde kunstgeschiedenis, ik was een gesjeesde student Nederlands met een baantje bij een uitgeverij. We werden verliefd op elkaar en gingen samenwonen in mijn geboorteplaats Baarn. Tegenwoordig doet Hester bij het Rijksmuseum onderzoek naar roofofkunst en ik schrijf romans. Rozemond studeert aan de kunstacademie in Utrecht en werkt in de boekhandel in Baarn. Lidewij woont sinds een kleine

twee jaar met zeven andere jongeren en continue begeleiding in een woongroep in Zeist die De Lijsterbes heet. Haar achttiende verjaardag ligt in het verschiet, het moment waarop ze voor de wet volwassen zal zijn. Dit is haar laatste jaar op de mytyschool in het voortgezet speciaal onderwijs. Ze loopt stage op een kinderboerderij en als ze van school is, zal ze vijf dagen in de week naar de dagbesteding gaan.

Voor Hester en mij en vooral voor Rozemond heeft het leven bijna zestien jaar lang in het teken gestaan van de intensieve zorg voor Lidewij. Volgens tests functioneert ons jongste kind sociaal-emotioneel op het niveau van een peuter, haar intelligentie wordt gekwalificeerd als matige zwakzinnigheid, op school wordt ze beschouwd als zeer moeilijk lerend, ze heeft autisme, voor langere stukken heeft ze een rolstoel nodig, gebrek aan structuur maakt haar verdrietig, angstig of boos, ze heeft een extreem hoge pijngrens en haar fijne motoriek is vergelijkbaar met die van een baby. Tegelijkertijd zal iedereen die haar kent kunnen beamen dat ze sociaal, lief en enthousiast is, dat ze goed, graag en veel praat, dat ze een doorzetter en een gangmaker is die niet tegen onrecht kan en dat je ontzettend met haar kunt lachen. De ergotherapeut die haar behandelde zei over de vijfjarige Lidewij: ‘Ze heeft een leuk gevoel voor humor.’

Tot nu toe heb ik vermeden om Lidewij als personage in mijn romans op te voeren, omdat ik geen fictie van haar wil maken. Wel nam ik mij voor ooit over haar te gaan schrijven, over hoe ze echt is en over de wereld waarin zij leeft. Jarenlang heb ik aantekeningen gemaakt en voorbeelden verzameld uit de geschiedenis en de literatuur van hoe mensen met een be-

perking in de loop van de eeuwen zijn beschreven, als ze al de moeite van het noemen waard werden gevonden. Haast had ik niet met het daadwerkelijk schrijven over Lidewij; als ik 's avonds zat te werken, lag mijn onderwerp een verdieping lager in haar bedje te slapen. Ik kon elk moment beginnen, dacht ik.

Op haar vijftiende vonden Hester en ik een fijne woongroep voor Lidewij, in een huis in Zeist. Ook al zien wij haar elke week en beeldbelt ze ons bijna dagelijks, het grootste deel van haar leven speelt zich buiten ons zicht af. Voor ze verhuisde, zat ik als het ware de hele dag midden in de materie, had ik het boek dat ik wilde schrijven in levenden lijve om mij heen, soms meer dan me lief was.

De tijd is gekomen om herinneringen te verzamelen over het leven met Lidewij. Ik ga op reis door haar wereld en ik wil proberen te vertellen wie ze is: een mens net zo bijzonder als ieder ander.

Lidewijs ontwikkelingsachterstand openbaarde zich in haar eerste levensjaar. De wijkverpleegkundige van het consultatiebureau die we aanspraken op het feit dat Lidewij na twaalf maanden nog altijd niet probeerde te gaan zitten of om te rollen en alleen maar tevreden lag te lachen, zei: 'Met dit kind is niets aan de hand. Overbezorgde ouders zijn het probleem.'

Sindsdien hebben fysiotherapeuten, ergotherapeuten, artsen, kinderartsen, neurologen, psychologen, orthopedagogen, psychiaters, genetici en andere specialisten zich over Lidewij gebogen en pogingen gedaan uit te vinden wat haar precies mankeerde. Lang waren wij bang voor een ernstige

aandoening. In het begin was er zo weinig duidelijkheid over wat Lidewij scheelde dat we ons niet alleen afvroegen: hoe moet het met haar als wij er niet meer zijn? Maar ook: wat gebeurt er met *ons* als *zij* er niet meer is?

Dankzij al die onderzoeken bestaat er pas sinds kort, na bijna zeventien jaar van onderzoeken en voorlopige bevindingen, absolute zekerheid over de oorzaak van Lidewijs achtergebleven ontwikkeling. In de woorden van de klinisch geneticus die de uiteindelijke diagnose stelde:

Lidewij heeft een de novo c.6625dup p.(Tyr2209fs)-mutatie in het *HIVEP2*-gen. Dit is de oorzaak van haar verschijnselen.

Toen we in 2015 voor het eerst hoorden over deze spontane gen-mutatie als mogelijke verklaring voor haar ontwikkelingsachterstand, waren er wereldwijd drie andere kinderen bekend met ongeveer dezelfde mutatie. We noemen wat Lidewij heeft sindsdien soms een *syndroom zonder naam*.

Het *HIVEP2*-gen is belangrijk voor de ontwikkeling van de hersenen, het immuunsysteem, de botontwikkeling en de vetopbouw. Inmiddels zijn er in de wetenschappelijke literatuur wereldwijd veertien mensen beschreven met een ontwikkelingsachterstand als gevolg van een mutatie in dit gen.

In een studie die verscheen in het tijdschrift *Molecular Syndromology* worden elf van die mensen met een mutatie in het *HIVEP2*-gen beschreven en Lidewij is een van hen. De overeenkomsten vallen op en komen ons bekend voor: een lage spierspanning, ontwikkelingsachterstand, impulsiviteit, hyperactiviteit, een autismespectrumstoornis en soms angstig of agressief gedrag. Verschillen zijn er ook: als ze gemid-

deld twee jaar zijn zeggen de patiënten hun eerste woordjes, maar sommige kinderen beginnen pas op hun vierde of zelfs zevende met spreken. Lidewij praatte al toen ze tien maanden was – en sindsdien zwijgt ze zelden.

Lidewij gaat haar hele leven al om met kinderen met een beperking en vergeleken bij sommige klasgenoten en andere vrienden gaat het goed met haar. Ze is gezond en zelden ziek, in dat opzicht is er niets aan de hand, zou je kunnen zeggen. Ze lijdt niet aan een ongeneeslijke stofwisselingsziekte, niet aan een progressieve spierziekte, ze heeft geen hartafwijking en evenmin een hersenaandoening. Over de levensverwachting van mensen met een mutatie in het *HIVEP2*-gen valt nog weinig te zeggen, maar er is geen reden om aan te nemen dat die korter dan gemiddeld zal zijn.

Verder verschilt ze in vrijwel alles van gemiddelde mensen.

Van kinderen die anders zijn, werd eeuwenlang betwijfeld of ze wel mensen waren. De Germanen dachten dat gezonde kinderen door *elfen* werden omgeruild voor gedrochten. In een nummer van het periodiek *Tijdspiegel* schreef dr. Laurentius Knappert aan het eind van de negentiende eeuw een uitgebreid stuk over deze elfen, bovennatuurlijke wezens die verbleven

in de koele schemering van het dichte woud, onder groenbewassen heuvelen, in de geheimzinnige diepten der wijde zee, op den bodem der vijvers en aan de boorden van bron en beek, in de binnenste krochten der aarde, aan den huiselijken aard, in betooverde kasteelen en vervloekte bergen.

Elfen blijken er tweeduizend jaar geleden een complete schaduwmaatschappij op na te hebben gehouden, met een vorstenhuis en al.

In een artikel in *Volkskunde* van de Vlaamse schrijver en volkskundige Alfons de Cock uit dezelfde periode lees ik dat deze elfen sober leven; ze drinken het liefst dauwwater, eten soms wat wittebrood en besteden hun vrije tijd aan een opmerkelijke liefhebberij.

Elven hebben een groote begeerte naar kinderen; ze sluipen in de woningen, stelen het kind uit de wieg en leggen er het hunne voor in de plaats. Zulke ondergeschoven, steeds foielelijke kinderen, in Duitschland *wechselbalg* genaamd, heeten bij [ons] *wisselbalgh*, *wisselinck*.

De Cock zegt erbij dat dit fenomeen, bovennatuurlijke wezens die kinderen voor monsters verwisselen, over de hele wereld bekend is, van Scandinavië tot Japan en van Sumatra tot Madagaskar. In de praktijk waren deze wisselkinderen, die zogenaamd door boosdoeners aan welwillende mensen werden opgedrongen, kinderen met een beperking, van wie kort na de geboorte aan hun uiterlijk viel vast te stellen dat ze afweken van wat als ‘normaal’ werd beschouwd.

Gelukkig viel er wat tegen zo’n ‘wisselbalgh’ te doen:

als men hem onbarmhartig met de zweep slaat, of in twee eierschalen water kookt, kan men hem kwijtraken en het echte kind terugkrijgen.

In bepaalde streken in Duitsland geloofde men juist dat hoe beter men voor het wisselkind zorgde, hoe beter er ook voor het eigen ‘gestolen’ kind zou worden gezorgd.

Aan het eind van *Totdat het voorbij is* merkt Tommy Wieringa over zijn dochters op: 'Eergisteren werd de eerste geboren, nu is ze alweer bijna tien.' De schrijver beseft dat hij zelfs de dingen die hij over zijn kinderen heeft opgeschreven om ze te onthouden allang weer is vergeten.

Je alles willen herinneren is vergeefse moeite. Onze oudste dochter Rozemond is twintig en dankzij haar ken ik het gevoel waar Wieringa op doelt: een gezond kind ontwikkelt zich in de westerse wereld zo snel en probleemloos dat er te veel verandert om het als ouder bij te benen – de eerste woordjes verschuilen zich achter nog meer woordjes, verdwijnen in zinnen, gaan voorgoed op in het levensverhaal van een nieuw individu.

De hulpeloze zuigeling die volledig afhankelijk van Hester en mij was, die ik voor mijn gevoel kortgeleden de fles gaf, staat inmiddels op eigen benen en streeft ons op bepaalde gebieden voorbij. Anders dan haar jongere zusje heeft zij ons niet nodig om haar weg in het leven te vinden en gelukkig te worden.

Voor een kind als Lidewij gaat de tijd niet snel – en ook voor haar ouders niet, want zij blijft altijd een beetje hetzelfde.

Oude foto's beijkend van Lidewij en Rozemond die in het gras spelen, besef ik: *ik ben vrijwel alles vergeten*. Ik herinner me vooral *deze foto's* nog.

Als we in de Achterhoek in het vakantiehuis van mijn schoonouders waren, tijgerde Lidewij als een marinier onder een prikkeldraadversperring door de tuin, terwijl de meeste kinderen van haar leeftijd al anderhalf jaar konden lopen.

Hester had een blauw overalletje voorzien van grote, leren elleboog- en kniestukken, want een gewone broek bleef na een paar meter ergens in het kielzog van Lidewij achter.

De twee jaar oudere Rozemond kroop op handen en knieën met haar mee, uit zusterlijke solidariteit. Zo gingen ze zij aan zij door het hoge gras onder de notenboom. Ik herinner me dat omdat er foto's van bestaan, misschien zou ik het zonder die foto's vergeten zijn – of was de herinnering nooit bovengekomen. Wat ik niet heb onthouden, is hoe uniek dit was. Gebeurde het alleen die ene dag tijdens die ene zomer? Maakte ik er daarom foto's van?

Het bezinksel van wat een periode van grofweg twintig jaar in mijn herinnering heeft achtergelaten is schrikbarend pover en dat inzicht vormt een pijnlijk besef.

In *De kunst van het vergeten* schrijft Gerrit Krol: 'We weten wat we niet weten.' Hij noemt deze nadelige bijkomstigheid van ons bewustzijn 'een typisch menselijk probleem'.

Krol's essay uit 1994 wordt geciteerd in *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, de bestseller van Douwe Draaisma. Waarschijnlijk heeft niemand de afgelopen decennia zoveel over de werking en de haperingen van ons geheugen geschreven als deze Groningse hoogleraar. Draaisma kijkt in het boek aan het begin van de eenentwintigste eeuw terug op het eind van de twintigste eeuw. Een foto maken was destijds ingewikkelder en duurder dan tegenwoordig. Hij mijmert over

het verlooptse leven dat een gewoon mens vergeet vast te leggen. Bladerend door de foto's die ik zelf de afgelopen

twintig jaar van mijn gezin heb gemaakt, zie ik dat ik het helemaal verkeerd heb gedaan. (...) ik heb bij ruzie kennelijk nooit gedacht: vlug, het fototoestel! Wat hebben we dan wèl gefotografeerd? Verjaardagstaarten.

Dankzij de komst van de digitale camera kostte een foto maken niets meer tegen de tijd dat Rozemond en Lidewij werden geboren. Ik fotografeerde regelmatig op doordeweekse dagen en het valt op dat Lidewij, ook in doorsnee tafereeltjes, op de meeste foto's lacht. Niet dat Rozemond niet lacht, maar zij laat allerlei emoties zien; haar temperament, omstandigheden en stemming op het moment van afdrukken bepalen haar uiterlijk. Vanaf haar tiende reageert Rozemond expliciet op de camera, zij registreert de lens die haar registreert, past haar gedrag aan en trekt een gekke bek, steekt haar tong uit, kijkt boos, draait de andere kant op, of maakt dat ze wegkomt.

Op sommige foto's huilt Lidewij en op een enkele staat ze dromerig, maar op het merendeel lacht ze, niet naar de camera, maar naar de wereld. Die vrolijke uitdrukking weerspiegelt een zekere leegte: haar beperkte palet aan emoties.

Lidewij is blij en als ze niet blij is, is ze huilerig of boos. Het onderliggende gevoel valt lastig te bepalen. Ik gok meestal eerder verdriet dan woede. De oorzaak is vaak frustratie, overprikkeling of onbegrip. Zelf kan ze haar emoties niet herkennen.

Lidewij leeft in een wereld die vrij is van grote zorgen, tegelijk wordt ze omgeven met zorgen en spannen veel mensen zich in om haar onbezorgde bestaan mogelijk te maken. Te midden van die bemoeienis, liefde en zorg kan zij in onbekommerde levensvreugd zijn wie ze is.

Er zullen mensen zijn die denken: *geef mij zo'n leven*. De keerzijde is echter dat kleine dingen haar volledig van haar stuk kunnen brengen en dat ze nauwelijks invloed heeft op haar geluk. Daardoor zal ze in onvrijheid bestaan, afhankelijk van anderen, niet bij machte zonder de welwillendheid van anderen te overleven.

In een uitgave van de postuum verschenen *Tischreden* van Maarten Luther duikt iemand met een beperking op, die door de zestiende-eeuwse kerkhervormer net als door de heidense Germanen 'wisselkind' wordt genoemd. Bij hem zijn het echter niet elfen die gezonde kinderen uit de wieg wegnemen en verruilen voor wezens die er anders uitzien, zich vreemd gedragen en onheil brengen; de boosdoener is de duivel in hoogsteigen persoon. Aldus geeft Luther aan het primitieve volksgeloof een christelijke draai in 'Historia von einem Wechselkinde zu Dessau'.

Hij vertelt in zijn eigen woorden (aan het begin staat meteen: 'daß ich, Doctor Martinus Luther') dat hij aan tafel zit met onder anderen de keurvorst van Saksen en de prins van Anhalt.

Hij herinnert zich in Dessau een wisselkind van twaalf jaar oud gezien te hebben. Het kind beschikte over alle zintuigen en daardoor 'zou men zeggen dat het een echt kind was'. Dit wisselkind voerde niets uit, het at alleen, zoveel als vier hongerige boeren. Het wisselkind 'vrat, scheet en zeek en als je het benaderde, begon het te gillen'.

Wanneer het slecht ging in het huishouden, vertelt Luther, dan lachte het wisselkind. Ging het goed met het gezin, dan

hulde het. Luther begreep er niets van. ‘Als ik daar vorst of heer was,’ zei Luther, kon zo’n kind wat hem betreft in de Mulde worden gegooid, de rivier die langs Dessau stroomt en ten noorden van de stad uitmondt in de Elbe. Dat kind zou moeten worden verdronken, kortom: ‘das *homicidium* dran wagen!’ Luther gebruikte de Latijnse term uit het eerste gebod (‘Gij zult niet doden’): *Non homicidium facies*.

Luther stelde dus voor de Tien Geboden aan zijn laars te lappen, wat te verantwoorden viel omdat een wisselkind in zijn ogen geen mens was, maar een boosaardig wezen dat door de duivel in de wieg werd gelegd, een wisselkind was slechts een stuk vlees (‘nur ein Stück Fleisch, ein *massa carna*’).

De koninklijke hoogheden aan tafel kwamen in het geweer tegen Luthers moordzucht.

‘Dan moeten,’ vond Luther, ‘de mensen in de kerk van de christenen een Onzevader bidden om te zorgen dat de lieve God de duivel wegneemt.’ In Dessau had men op zijn aanraden elke dag gebeden dat de vuile duivel die dat vrome christengezin terroriseerde door God zou worden weggenomen en zie: het jaar daarop was het wisselkind dood. Luther had zijn zin en gelijk gekregen, vond hij zelf, vertelt hij ingenomen met zichzelf aan zijn koninklijke gehoor: ‘Zo behoort het ook te gaan.’

In een filmpje van een jaar of acht geleden zit Lidewij in onze stilstaande auto en uit haar mond stijgt een ijl sopraantje op, alsof iemand helium in de Fristi heeft gedaan. Ik wist niet meer dat ze in zo’n stratosferisch register sprak en Hester, aan wie ik het filmpje liet zien, zei meteen: ‘Dat stemmetje, dat was ik helemaal vergeten.’

Lidewij en ik waren aan het wachten op Hester. Om de tijd door te komen had ik Lidewij achter het stuur gezet en in het filmpje doe ik haar voor hoe je de ruitenwissers kunt aanzetten.

‘O, zo,’ zegt ze met haar piepstemmetje, ‘je moet het optillen.’

Inderdaad moet je dat pookje een tikje omhoog geven. Lidewij probeert het maar trekt in plaats daarvan het pookje naar zich toe. Daarmee zet ze de ruitensproeier aan. Ze ziet het gebeuren en merkt verbaasd op: ‘Hé, het regent!’

Ik leg uit dat het niet regent. Zij sproeit zelf die zeep op het raam. Bij het woord ‘zeep’ laat ze los en pakt ze de spons waarmee we de beslagen ramen schoonvegen en begint daarmee het zijraam te boenen.

Lidewij is vrolijk bezig in haar universum waar dingen die voor ons een logisch verband hebben zonder aanwijsbare reden plaatsvinden. Nog steeds kost het haar de grootste moeite om het verband tussen oorzaak en gevolg te begrijpen, een essentieel inzicht om je zelfstandig in de wereld te bewegen.

Toen ze tijdens de pandemie besmet was met het coronavirus en in quarantaine op haar kamer in haar woongroep zat, was ze er op afstand bij toen we thuis in kleine kring Hesters verjaardag vierden.

Lidewij lag met haar iPad op bed in haar kamer in Zeist en ik had mijn telefoon in Baarn op de eettafel gezet. Op een zeker moment riep Lidewij haar hulphond, een zwarte labrador, die bij ons is blijven wonen.

Hutsh hoorde haar stem en kwam meteen uit zijn mand.

Kwispelend begon hij naar zijn baasje te zoeken. Lidewij zag het op afstand gebeuren en moest lachen.

Lidewij riep: ‘Hutsh, ik zit hier! In mijn iPad!’

Dankzij diezelfde iPad, met toetsenbord en scherm in hetzelfde vlak, leerde ze lang daarvoor tot ieders verrassing goed typen. Het bleek een vaardigheid die haar zelfstandigheid vergrootte. Sindsdien kon ze ook mails versturen. Tegenwoordig onderhoudt ze door middel van op haar telefoon getypte, ingesproken en gedicteerde berichtjes contact met ons, met de rest van haar familie, haar vrienden en andere mensen die haar lief zijn, zoals begeleiders en thuiszorgmedewerkers die in het verleden voor haar hebben gezorgd en die haar soms bijna als familie zijn gaan beschouwen.

Een van de eerste dingen die ze typte zonder dat er iemand over haar schouder meekeek, was een antwoord op een berichtje dat ik naar haar tablet stuurde. Ik had haar gevraagd of ze beneden kwam om fruit te eten. Vanaf haar slaapkamer liet ze weten:

NEE MO DA

KI DA GE

ZN NI PEP

KUS

LIDEWIJ

Je moet het Lidewijs beheersen om te begrijpen dat daar staat:

Nee, omdat ik daar geen zin in heb, kus Lidewij.

In de bossen rond Baarn ligt een terrein van een grote zorginstelling. Via het hek, dat je met een druk op de knop kunt

openen (om naar buiten te komen, moet je op twee knoppen tegelijk drukken), betreed je een wereld waar je *mag* zijn, maar niet *hoort*. Je bent er slechts op bezoek, in dit merkwaardige, van de buitenwereld afgesloten dorpje, met zijn eigen regels, gebruiken en bewoners.

Binnen het hek zijn ze gespecialiseerd in mensen die een hek nodig hebben, omdat ze anders verdwalen in een wereld waar ze niet tegen opgewassen zijn. Het is blijkbaar geen bezwaar dat je slechts twee vingers nodig hebt om dat hek te kunnen openen. De mensen die hier verblijven vormen geen gevaar voor anderen en ze hebben niet de neiging te vluchten of te ontsnappen. Het omheinde gebied is geen gevangenis waarin misdadigers of psychopaten worden vastgehouden, dit hek dient ter bescherming van hen die erdoor worden ingesloten.

Omdat het de kortste weg is van Baarn naar Hilversum, fietste ik regelmatig over dit enorme terrein als ik naar de platenzaak, het antiquariaat of de kringloopwinkel aldaar ging. Onderweg van het ene hek naar het andere hek zag ik mensen aan het werk bij de kinderboerderij, of passeerde ik een slordig groepje dat onder begeleiding over de lanen slenterde.

Ik wijdde er weinig gedachten aan tot de dag dat Hester en ik er een bezoek brachten als ouders van een kind met een beperking, omdat we op zoek waren naar een logeerhuis. Als de destijds achtjarige Lidewij af en toe een weekend ergens anders zou zijn, konden Rozemond, Hester en ik op adem komen.

We begonnen met één weekend in de maand. Al daagde het

niet dat leven in een afgebakend gebied als dit wellicht Lidewijs voorland was, staat me de eerste keer bij dat ik na die tijd een fietstochtje maakte dat me langs het hek voerde. Ik kwam uit Hilversum en twijfelde of ik niet over de doorgaande weg moest blijven fietsen – een route die langer was dan die over het terrein. Ondanks mijn aarzeling fietste ik even later in de avondschemering door de straatjes van het zorgdorpje. Ze eten daar doorgaans vroeg en de geur van gekookte groenten, aardappelen en gehaktballen hing onder de bomen. Ik keek bij huizen binnen – hier leven mensen, ze gaan straks aan tafel, daarna in bad, dan naar bed en morgen worden ze wakker en begint een nieuwe dag achter het hek.

Niet langer kon ik deze enclave beschouwen als een vrijblijvende etappe van mijn fietstochtjes. Het was geen decor meer van een filmset waar ik als figurant doorheen reed, maar een plek die tot mijn leven was gaan behoren. Met indalende melancholie bekeek ik de verlichte ruimten die ik passeerde: gezellige kamers vol kasten, stoelen, tafels, posters en schilderijen, keukens, lampen en televisieschermen. Ergens hingen slingers. Overal stonden en zaten mensen, maar zij vormden geen gezinnen, zoals je die vindt aan de andere kant van het hek.

In één oogopslag kon ik ze van elkaar onderscheiden: de mensen die beziggehouden moesten worden en de mensen die bezighielden.

Ik was de huizen voorbij, in het bijna-donker stond ik bij het hek dat toegang gaf tot de rest van de wereld en ik dacht: wat doen we onze lieve Lidewij aan om haar hierheen te brengen?